

Chapter 13

लालनगीतम्

अभ्यासः

प्रश्न : 1 : गीतम् सस्वरं गायत।

उत्तर :

छात्राः गीतं स्वयमेव गायन्तु।

प्रश्न : 2 : एकपदेन उत्तरत

(क) का विहसति ?

उत्तर :

धरणी

(ख) किम् विकसति ?

उत्तर :

कमलम्

(ग) व्याघ्रः कुत्र गर्जति ?

उत्तर :

विपिने।

(घ) हरिणः किं खादति ?

उत्तर :

नवधासम्

(ङ) मन्दं कः गच्छति ?

उत्तर :

उष्ट्रः।

प्रश्न : 3 : रेखाङ्कितपदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत

(क) सलिले नौका सेलति।

(ख) पुष्पेषु चित्रपतङ्गाः डयन्ते।

(ग) उष्ट्रः पृष्ठे भार वहति।

(घ) धावनसमये अश्वः किमपि न खादति।

(ङ) उदिते सूर्ये धरणी विहसति।

उत्तर :

(प्रश्ननिर्माणम्)

(क) सलिले का सेलति ?

(ख) कुत्र चित्रपतङ्गाः डयन्ते ?

Class 7 Sanskrit

(ग) कः पृष्ठे भारं वहति ?

(घ) कदा अश्वः किमपि न खादति ?

(ङ) उदिते कस्मिन् धरणी विहसति ?

प्रश्न : 4 : मञ्जूषातः समानार्थकपदानि चित्वा लिखत

पृथिवी	देवालये	जले	वने	मृगः	भयङ्करम्
धरणी	.....		विपिने		.....
करालम्	.....		हरिणः		.....
सलिले	.....		मन्दिरे		.....

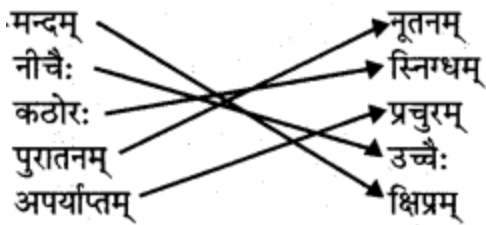
उत्तर :

धरणी	पृथिवी	विपिने	वने
करालम्	भयङ्करम्	हरिणः	मृगः
सलिले	जले	मन्दिरे	देवालये

प्रश्न : 5 : विलोमपदानि मेलयत-

मन्दम्	नूतनम्
नीचैः	स्निग्धम्
कठोरः	प्रचुरम्
पुरातनम्	उच्चैः
अपर्याप्तम्	क्षिप्रम्

उत्तर :

प्रश्न : 6 : उचितकथनानां समक्षम् 'आम्' अनुचितकथनानां समक्षं 'न' इति लिखत

(क) धावनसमये अश्वः खादति।	☐
(ख) उष्ट्रः पृष्ठे भारं न वहति।	☐
(ग) सिंहः नीचैः क्रोशति।	☐
(घ) पुष्पेषु चित्रपतङ्गाः डयन्ते।	☐
(ङ) वने व्याघ्रः गर्जति।	☐
(च) हरिणः नवघासं न खादति।	☐

उत्तर :

(क) धावनसमये अश्वः खादति।	☐ न
(ख) उष्ट्रः पृष्ठे भारं न वहति।	☐ न
(ग) सिंहः नीचैः क्रोशति।	☐ आम्
(घ) पुष्पेषु चित्रपतङ्गाः डयन्ते।	☐ आम्
(ङ) वने व्याघ्रः गर्जति।	☐ आम्
(च) हरिणः नवघासं न खादति।	☐ न

प्रश्न : 7 : अधोलिखितानि पदानि निर्देशानुसारं परिवर्तयत

यथा- चित्रपतङ्गः	(प्रथमा-बहुवचने) -	चित्रपतङ्गाः
भल्लुकः	(तृतीया-एकवचने) -	.....
उष्ट्रः	(पञ्चमी-द्विवचने) -	.....
हरिणः	(सप्तमी-बहुवचने) -	.....
व्याघ्रः	(द्वितीया-एकवचने) -	.....
घोटकराजः	(सम्बोधन-एकवचने) -	.....

उत्तर :

भल्लुकः	(तृतीया-एकवचने) -	भल्लुकेन
उष्ट्रः	(पञ्चमी-द्विवचने) -	उष्ट्राभ्याम्
हरिणः	(सप्तमी-बहुवचने) -	हरिणेषु
व्याघ्रः	(द्वितीया-एकवचने) -	व्याघ्रम्
घोटकराजः	(सम्बोधन-एकवचने) -	हे घोटकराज !

प्रश्नः 8 :चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषातः पदानि च प्रयुज्य वाक्यानि रचयत

खगाः	विकसन्ति	कमलानि	उदेति	क्रीडन्ति
डयन्ते	सूर्यः	चित्रपतङ्गा	बालाः	कूजन्ति

उत्तर :

(वाक्यनिर्माणम्)

1. प्रातः सूर्यः उदेति।
2. उद्याने बालाः क्रीडन्ति।
3. जलाशये कमलानि विकसन्ति।
4. खगाः कूजन्ति चित्रपतङ्गाः च डयन्ते।

बहुविकल्पी प्रश्न :

(i) का विहसति ?

(A) धरणी

(B) बालकः

(C) युवकः

(D) शिशुः।

उत्तर :

(A) धरणी

(ii) किं विकसति ?

(A) पत्रम्

(B) फलम्

(C) कमलम्

(D) वनम्।

उत्तर :

(C) कमलम्

(iii) व्याघ्रः कुत्र गर्जति ?

- (A) ग्रामे
- (B) विपिने
- (C) भवने
- (D) पञ्जरे।

उत्तर :

(B) विपिने

(iv) हरिणः किं खादति ?

- (A) नवघासम्
- (B) नवान्नम्
- (C) मिष्टान्नम्
- (D) शुष्कतृणम्।

उत्तर :

(A) नवघासम्

(v) मन्दं कः गच्छति ?

(A) शशकः

(B) उष्ट्रः

(C) अश्वः

(D) मूषकः

उत्तर :

(B) उष्ट्रः

(vi) सलिले का सेलति ?

(A) बालिका

(B) युवतिः

(C) वृद्धा

(D) नौका।

उत्तर :

(D) नौका।

(vii) कुत्र चित्रपतगाः डयन्ते ?

(A) भवनेषु

(B) पुस्तकेषु

(C) पुष्पेषु

(D) मलिनेषु।

उत्तर :

(C) पुष्पेषु

(viii) पृष्ठे भारं कः वहति ?

(A) उष्ट्रः

(B) भारवाहकः

(C) वाहनम्

(D) रेलयानम्।

उत्तर :

(A) उष्ट्रः

(ix) धेनुः किं यच्छति ?

(A) जलम्

(B) फलरसम्

(C) चायम्

(D) दुग्धम्।

उत्तर :

(D) दुग्धम्।

(x) क्षिप्रं कः धावति ?

(A) गर्दभराजः

(B) घोटकराजः

(C) वृद्धः

(D) स्त्री।

उत्तर :

(B) घोटकराजः